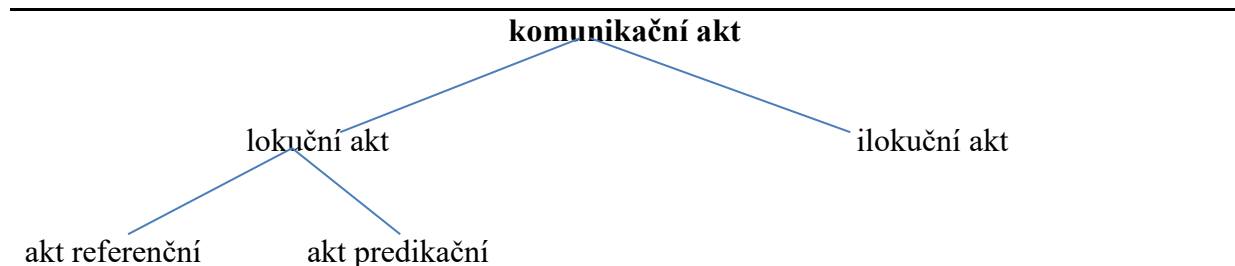

Komunikační akt

Komunikační akt – úsek komunikační činnosti směřující k uskutečnění záměru mluvčího.

Probíhá vždy v určité **komunikační situaci** a v **komunikačním kontextu**.

lokuční akt, lokuce – složka komunikačního aktu postihující vyjádření významu výpovědi ve vztahu ke skutečnosti, gramatickou a zvukovou složku výpovědi

reference, referenční akt – vztažení jazykového výrazu k mimojazykové skutečnosti; referenční výrazy mají především deskriptivní funkci; v textové lingvistice se reference chápe také jako vztažení jazykového výrazu k jinému výrazu nebo

predikace, predikační akt – přisuzování děje, stavu, vlastnosti, způsobu děje (modu) apod. subjektu / nositeli děje, stavu, vlastnosti; nemá deskriptivní funkci, je prostředkem aktualizace (děj, stav, vlastnost jsou aktualizovány v čase a charakterizované modální

ilokuční akt, ilokuce – realizace záměru mluvčího konkrétní výpovědi v komunikaci, který adresát interpretuje jako ilokuční/komunikační funkci výpovědi.

Probírá se v syntaxi jako komunikační funkce výpovědi, např. oznámení, otázka, slib, výtka...

Podrobně viz obě publikace Grepl – Karlík.

Ilokuční funkce je realizována jazykovými prostředky, jejichž význam může být ovlivněn kontextem.

Explicitní performativní formule – jazykové vyjádření, kterým se přímo realizuje to, co se říká. Obsahuje většinou „sloveso mluvení“ ve tvaru 1. os. sg. nebo pl.

Příklady:

Ptám se vás, kdy jste se s tím člověkem setkali poprvé.

Vyzýváme vás, abyste vypůjčené knihy neprodleně vrátili do knihovny.

Tímto vám nařizujeme, abyste se nejpozději do pěti dnů dostavili na obecní úřad.

Konvencionalizované výpovědní formy – formulace založené na koexistenci/souvýskytu lexikálních prostředků (zpravidla částice), slovesného modu a intonace.

Příklad: Ne + aby + kondicionál + kadence: *Ne abyste to zase popletli!*

Co + kdyby + kondicionál + kadence/Co + takhle + infinitiv + kadence:

Co kdybychom si dali kávu? / Co takhle dát si kávu?

(Tato forma ukazuje, jak může interpretaci ovlivňovat situace a kontext:

Co + takhle + infinitiv + kadence: *Co takhle pozdravit? Co takhle zavřít dveře?*

Co + kdyby + kondicionál + kadence: *Co kdybys tam spadl?)*

Jiné vyjádření:

Přímé (direktní): *Tuto zprávu prosím opište.*

x

Nepřímé (indirektní): *Opsala byste tu zprávu?*

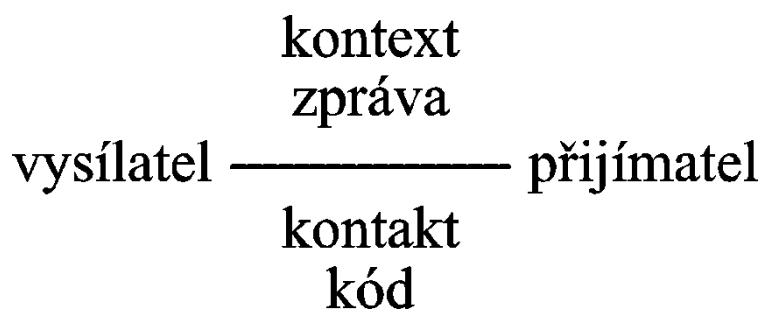
Další pojmy:

Komunikační situace – souhrn podmínek provázejících komunikační událost/v nichž vzniká komunikační událost. Podmínky, které ovlivňují komunikaci a mají vliv i na interpretaci ilokuční/komunikační funkci výpovědi.

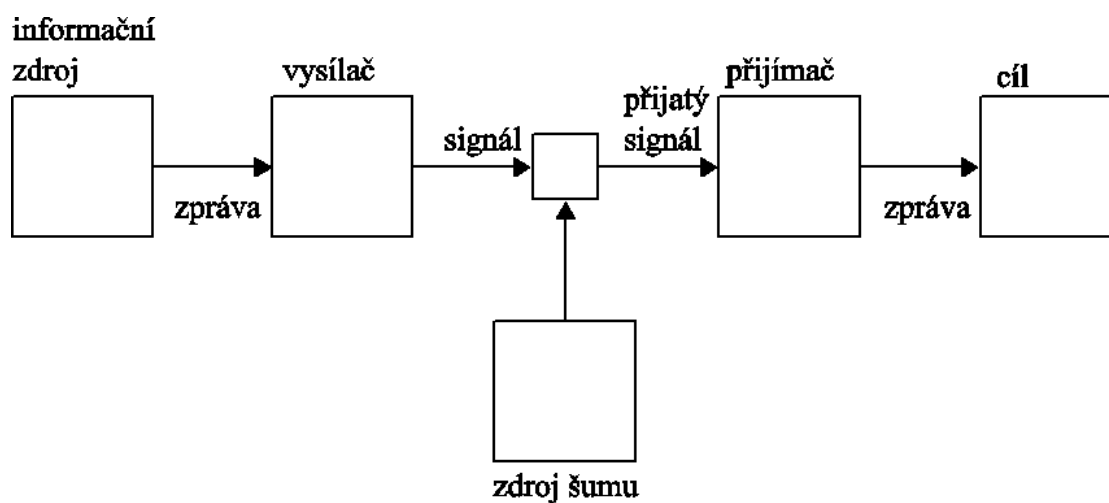
Z velké části je možné ztotožnit je s tzv. řečotvornými faktory, známými ze stylistiky.

Komunikační událost – průběh komunikace na určitém místě a časově ohraničený; často se místo komunikační událost říká pouze komunikace

Komunikační kanál, též [komunikační model](#)

nebo

(Viz NESČ – odkaz)

Grepl, M. – Karlík, P. Skladba spisovné češtiny. Praha: SPN, 1986.

Grepl, M. – Karlík, P. Skladba češtiny. Olomouc: Votobia, 1998.

Hypertextové odkazy:

Karlík, P. – Nekula, M. – Pleskalová, J. a kol. Nový encyklopedický slovník češtiny. Praha:

Lidové noviny, 2017. (online). Dostupné z: <https://www.czechency.org/>

Řazení hesel: <https://www.czechency.org/slovník>